

Miljö- och energidepartementet
Klimatenheten - Regeringskansliet
103 33 Stockholm
Att: m.registrator@regeringskansliet.se
CC: petter.hojem@regeringskansliet.se

Yttrande gällande delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktigt klimatmål

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) har erbjudits att yttra sig avseende rubricerad remiss gällande SOU 2016:21. LRF har deltagit under processen i Miljömålsberedningen (MMB), genom sakkunnig Sven Erik Hammar, som också är vice ordförande i LRF och ordförande för LRF Skogsägarna. Detta yttrande bygger således på ståndpunkter som LRF fört fram under beredningsprocessen.

Sammanfattning

- LRF välkomnar att klimatmål och klimatpolitisk ramverk har antagits i en bred parlamentarisk överenskommelse, vilket ger långsiktighet och stabilitet till klimatpolitiken.
- LRF välkomnar att MMB har tagit hänsyn till Parisavtalets ambitioner om att hålla den globala temperaturökningen väl under 2 grader och att sträva mot att begränsa den till 1,5 grader.
- LRF ifrågasätter behovet av en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd i enlighet med författningsförslaget i delbetänkandet.
- LRF välkomnar att MMB ser stora potentialer för att förena en stärkt konkurrenskraft med effektiva klimatåtgärder om Sverige tillvaratar våra rika tillgångar på naturresurser i form av jord, skog och vattenbruk och satsar på en biobaserad ekonomi.
- LRF vill genom att stimulera till aktivt jord- och skogsbruk för att binda och lagra mer koldioxid från atmosfären i enlighet med Parisavtalets ambitioner. Substitution och ökad lagring i träprodukter kan ha

MATSDOTTER, ELINA, elina.matsdotter@lrf.se

betydande effekter, vilket också visas i forskning från SLU¹. De viktiga är att de fossila långlivade koldioxidutsläppen minskar över tid.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till klimatlag

LRF ifrågasätter behovet av en klimatlag. Nyckeln ligger i förmågan att konkretisera målen och tydliggöra prioriteringar och avvägningar. Det är fullt möjligt att göra dessa prioriteringar och avvägningar med de lagar och regler som står tillbuds idag. En lag ger ingen bättre långsiktighet än den breda och parlamentariska överenskommelse om långsiktigt klimatmål till 2045 och det övriga ramverket kring målet.

Lagreglering av klimatfrågan har inte någonstans framförts som ett krav eller befintlig brist. Det förslag som beredningen lägger fram som främst avser att styra sittande och kommande regeringars arbete, förefaller därför som onödigt. Vidare anser LRF att förslaget till lag inte tillför något som reellt kan tillföra klimatpolitiken ett mer styrande effekt.

2 Uppdraget och hur det genomförts

2.1 Uppdraget

Det är mycket skickligt att nå denna överenskommelse, trots att tiden varit mycket knapp. LRF välkomnar att MMB lyckats förena sju riksdagspartier i en överenskommelse i en av de viktigaste framtidsfrågorna vårt samhälle har. Klimatförändringarna berör oss alla. Jord- och skogsbrukare, trädgårdsodlare och andra företagare som förvaltar naturresurser inom det gröna näringslivet är helt beroende av stabila klimatförhållanden och ekosystem i balans för att kunna bedriva sin verksamhet. Det är således också verksamheter i denna sektor som drabbas först och hårdast om den globala medeltemperaturen stiger.

2.2 Underlag

I beskrivningen av uppdragets genomförande framgår att uppdraget har genomförts i bred dialog med berörda aktörer. LRF välkomnar givetvis att det gröna näringslivet har varit representerat i beredningen, men menar samtidigt att processen, och dess genomförande, har varit lång ifrån transparent. Dialogen har varit knapp och tiden för att ge inspel kort. Det har inneburit att ett orimligt ansvar och omfattande arbete har lagts på sakkunniga i beredningen, för att belysa de brister som förekommit i underlagen.

LRF ställer sig också kritisk till bristen av samhällsekonomiska konsekvensanalyser, något som det Finanspolitiska rådet och Konjunkturinstitutet också kommenterat. LRF vill dessutom tillägga att konsekvensanalys på andra miljömål också saknas i SOU 2016:21.

---

¹ Se Lundmark, m.fl. Potential Roles of Swedish Forestry in the Context of Climate Change Mitigation, Forest, 2014.

Klimatfrågan är övergripande och kräver att hänsyn tas till FN:s nya mål för hållbar utveckling – arbetet måste ta hänsyn till alla aspekter i hållbar utveckling; ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter.

Såväl IPCC som The New Climate Economy Report understryker värdet av en multi-måls analys, d.v.s. strategier som är gynnsamma för klimatet och flera andra samhällsmål samtidigt. Även om beredningens bedömning är att effekterna på den svenska ekonomin som helhet inte skulle avvika från andra OECD-länder, kan kostnaderna för vissa sektorer och regioner bli väldigt höga. Det är därför angeläget med en närmare analys av kostnadsfördelningen. LRF anser att det är angeläget att hänsyn tas till förutsättningarna för att skapa konkurrenskraft, sysselsättning och stärkt välfärd.

3 Den globala klimatutmaningen och Sveriges ansvar

3.1 Världen behöver nå nollutsläpp av koldioxid vid mitten av seklet

LRF välkomnar att MMB har tagit hänsyn till Parisavtalets ambitioner mål om att hålla den globala temperaturökningen väl under 2 grader och att sträva mot att begränsa den till 1,5 grader. De är väl vetenskapligt belagda att detta behöver ske innan 2050 och att alla världens länder måste delta i det arbetet.

Sverige kan på många sätt bidra i det globala klimatarbetet och strävan mot att förverkliga Parisavtalets ambitiösa målsättningar. Genom vårt nationella klimatarbete kan vi fortsätta att vara en internationell förebild, förutsatt att vi kan förena låga växthusgasutsläpp med en hållbar samhällsutveckling.

Som ett exportland med högt tekniskt kunnande och människor och företag med genuint intresse för hållbarhetsfrågor kan Sverige bidra till världens omställning mot ett samhälle med låga växthusgaser. Sverige kan också dra nytta av ett högt naturkapital och tillgång på förnybar råvara och energi. Detta bör vi ta vara på när vi går mot att vara ett samhälle med negativa utsläpp av växthusgaser.

3.2 Sverige tar ansvar för en fortsatt effektiv klimatpolitik

LRF välkomnar den höga politiska ambitionen och traditionen Sverige har haft sedan länge inom klimatpolitiken. Men för att vara en förebild för andra länder, vilket MMB uttrycker som betydelsefullt, vill LRF poängtera vikten av att klimatpolitikens ambitioner går att förena med en stärkt konkurrenskraft och arbetet för att nå FN:s hållbarhetsmål till 2030.

I kapitel 3.2 beskrivs att satsningar på forskning och innovation är särskilt betydelsefulla inom strategiskt viktiga områden. Beredningen nämner särskilt basindustrins utsläpp i detta sammanhanget. LRF anser att jord- och skogsbruket (primärproduktionen) bör nämnas i detta sammanhang. Det krävs betydande forskningsinsatser för att utveckla ett mer produktivt och lönsamt

jord- och skogsbruk som kan bidra till att öka upptaget av koldioxid från atmosfären ännu mer än idag. Genom ny teknik, växtförädling, avel och innovativa brukningsmetoder är detta möjligt att åstadkomma för att stimulera utvecklingen till en biobaserad ekonomi som sluter kretslopp.

3.3 Utmaningar och möjligheter för Sverige

LRF delar beredningens analys att de stora utmaningarna för att minska de nationella utsläppen ligger inom transportsektorn och basindustrin. Sverige har redan en näst intill fossilfri el och värmeproduktion. Nästa steg för Sverige i det klimatpolitiska arbetet är därför att fokusera på att göra transporter och basindustrin klimatneutral och fossilfri så långt det är möjligt. LRF anser att detta är möjligt om vi satsar kraftfullt på en biobaserad ekonomi.

Miljömålsberedningen pekar också på att Sverige har en stor utmaning vad gäller jordbrukets utsläpp av växthusgaser. LRF vill understryka att det gäller för alla världens länder, vilket också särskilt påpekas i Parisavtalet, såväl som Europeiska Rådets slutsatser om EUs klimatpolitiska ramverk till 2030 (från okt 2014). Jordbrukets utsläpp beror till största del av utsläpp av kväve och metan som uppkommer vid odling av grödor och när djuren idisslar. Jordbruket står också för multifunktionalitet och ger flera nyttor till samhället i form av livsmedelstrygghet, ekosystemtjänster och biologisk mångfald.

Genom det sätt som jordbrukets utsläpp beräknas i de internationella beräkningsreglerna förefaller jordbruket som en sektor vars utsläpp av växthusgaser är höga. LRF vill här understryka att även om jordbruket även fortsättningsvis kommer att vara en källa för biogena växthusgaser i Sverige 2045, finns det också stora möjligheter för jordbruket att, liksom skogen, bidra till en ökad substitution från fossilt till förnybart, samt att öka kolinlagringen i mark och grödor för att realisera noll nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären i enlighet med Parisavtalets ambitioner.

Samtidigt har Sverige som land också unika möjligheter. Precis som MMB påpekar (sid 26) föreligger det goda möjligheter för oss som land att förena Parisavtalets ambitioner med stärkt konkurrenskraft om vi satsar på en biobaserad ekonomi. Sverige har möjlighet att ta till vara på rika naturtillgångar. Dock vill LRF påpeka att detta gäller såväl för skog som för jord- och vattenbruket.

4 Ett samlat förslag till klimatpolitiskt ramverk

4.1 Sverige behöver stabila ramar för det klimatpolitiska arbetet

Beredningen bedömer att *”Det svenska klimatpolitiska arbetet ska kännetecknas av långsiktighet, kontinuitet, tydlighet och transparens. Sverige behöver ett ambitiöst och långsiktigt mål, ett tydligt regelverk för hur arbetet ska bedrivas samt kraftfulla konkreta åtgärder som minimerar de nationella*

utsläppen av växthusgaser inom ramen för en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling.” Det LRF saknar är dock inte framförallt regelverket utan prioriteringar och avvägningar.

Klimatförändringar är vår tids stora ödesfråga för såväl miljö som ekonomi och hälsa. Klimatfrågan spänner över alla sektorer, vilket även framgår av betänkandet (se sida 66), och för en effektiv styrning krävs därför tydlighet i samhällets prioriteringar.

Effektiv användning av naturresurser är avgörande för att nå minskade fossila utsläpp och övergången till en biobaserad och cirkulär ekonomi. Här har det gröna näringslivet en central roll. Utan aktiva jord, skog och vattenbrukare kan inte naturresurserna tas tillvara.

4.2 Det klimatpolitiska ramverket ska reglera mål, procedurer för planering och uppföljning samt ansvar och roller

Sverige behöver ett förstärkt klimatpolitiskt ramverk, eftersom det idag saknas tillräckligt konkreta mål där samhället tydliggjort de prioriteringar och avvägningar som krävs för att nå målen. En grundförutsättning för att åstadkomma verklig utveckling, i ett komplext system, ligger i förmågan att konkretisera mål och tydliggöra långsiktiga prioriteringar och avvägningar. Det är också nödvändigt för att involvera och stimulera inte bara myndigheter utan även konsumenter och näringsliv i åtgärder för den klimatpolitiska måluppfyllelsen.

Klimatförändringar är vår tids stora ödesfråga för såväl miljö som ekonomi och social välfärd. Den avgör möjligheterna att skapa en hållbar utveckling. LRF anser att eftersom klimatfrågan spänner över alla sektorer i samhället bör det därför inkluderas alla myndigheters arbete med miljömålen. Idag finns många konflikter mellan miljömålen. Detta är väldigt tydligt för den enskilda jord- eller skogsbrukaren, då nästan samtliga av Sveriges totalt 16 miljömål berör det gröna näringslivet.

Genom att konkretisera målen, tydliggöra prioriteringarna och tydligare involvera näringsliv och andra aktörer kan beredningen möta den sammanfallande kritik, som framförts av Statskontoret, Riksrevisionsverket och OECD i granskningarna av den nuvarande svenska klimatpolitiska styrningen.

Självklart måste redovisning ske men det ska inte leda till mer administrativ börda. Det måste också finnas tid och resurser för att genomföra åtgärder och följa upp åtgärdernas ger effekt. Åtgärder hinner vanligen varken genomföras eller uppnå effekter inom ett verksamhetsår. Transparens är viktigt, men LRF

anser det oklart varför just en granskning av ett klimatpolitiskt råd skulle ge detta.

5 Slå fast ett långsiktigt mål till 2045

5.1 Förslag till långsiktigt mål

För att nå en nivå om 85 procent utsläppsminskning krävs att all fossil energianvändning är urfasad från alla sektorer. Transporter, arbetsmaskiner, el- och värmeproduktion och industri har alla fossilfria energilösningar. Det förutsätter också tekniska genombrott och nya lösningar vad gäller industrins svåråtgärdade process- och råvarurelaterade utsläpp inom stål-, cement- och kemisektorerna. För att nå målet antas även att det också har skett stora förändringar i jordbruket. Vi kan konstatera att målet tecknar in en teknisk utveckling som ännu inte skett och som kommer att kräva avsevärda investeringar, vars finansiering inte preciseras i betänkandet.

Beredningen föreslår att mål-året för att Sverige ska ha netto noll utsläpp tidigareläggs till 2045. Detta är ett avsteg från beredningens direktiv, som pekar på att ett långsiktigt mål för 2050 ska tas fram. Vår syn är att den föreslagna preciseringen om 85 procents utsläppsminskning inom Sveriges gränser till 2045 är mycket utmanande. Det krävs en långsiktig strategi och resurser som spänner över många olika sektorer i samhället. Detta för att vi ska klara av att balansera sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter på vägen till målet.

Vi anser att det behöver finnas utrymme för klimateffektiv verksamhet att växa i Sverige. Svenska verksamheter är redan idag bland de mest klimateffektiva i världen tack vare hög effektivitet, bra miljöarbete och en nästintill fossilfri elförsörjning. Att begränsa deras tillväxtpotentialer kan vara direkt kontraproduktivt och ge högre globala klimatutsläpp och hämma ekonomi och sysselsättning i Sverige. Sverige behöver en företags- och innovationsinriktad klimatpolitik där det är möjligt att både nå klimatmål och fortsatt ha en stark social och ekonomisk utveckling som ger fler jobb i hela Sverige.

Att uttrycka målet som ett spann hade möjligen bidragit till större flexibilitet i avseende möjlighet till att höja ambitionsnivån i målet utifrån teknisk utveckling, faktiska utsläppsminskningar och vad som sker i internationella åtaganden.

Utifrån att klimatfrågan är global bör fokus ligga på största möjliga global klimatnytta och att svensk politik inte ska öka utsläppen utanför Sverige. En nödvändig komplettering i målformuleringen är därför att addera: *Åtgärder i Sverige ska genomföras på ett sådant sätt att de inte medför att utsläppen ökar i andra länder.*

Naturvårdsverket konstaterar i den årliga uppföljningen av miljökvalitetsmålen att de totala utsläppen av klimatpåverkande gaser orsakade av svenskars konsumtion inte minskar. Naturvårdsverket anser därför att det finns behov av att fortsatt utreda kompletterade konsumtionsbaserade mål och uppföljningsmått i kommande nationella klimatramverk. LRF instämmer i Naturvårdsverkets analys och menar att beredningen också bör innefatta konsumtionens klimatpåverkan i målformuleringen samt substitution och klimatnyttan av export i andra länder.

Vidare vill LRF understryka att det krävs stora åtgärder för att nå noll nettoutsläpp. De kompletterande åtgärderna som nämns i målformuleringen är därför essentiella att beakta. Idag tillgodoräknas enbart 3,5 procent av de ca 46 miljoner ton koldioxid som sker i skogsbruket och markanvändningssektorn i Sverige (kallat LULUCF enligt Kyotoprotokollet). LRF menar att aktivt skog och jordbruk ska främjas då en hög tillväxt av biomassa ger stor kolinbindning. Det ska inte motverka att andra sektorer åtgärdar sina utsläpp.

5.3 Det långsiktiga målet bör omfatta alla utsläpp från verksamheter i Sverige

Med tanke på att Sveriges andel av de globala utsläppen endast är 0,15 procent är det självklart att Sverige bör verka för att skapa största möjliga globala klimatnytta. Produkter och tjänster som såväl vid produktion som vid användning är mer klimateffektiva än konkurrenters i andra länder måste ha möjligheter att växa och exporteras. Sverige har många exempel på detta – produkter som skapar klimatnytta vid användning, men som också är producerade mer klimateffektivt. Detta gäller inte minst svensk livsmedelsproduktion.

Om den nationella klimatpolitiken omöjliggör eller begränsar produktion i Sverige har ingen vinst gjorts för klimatet, utan snarast tvärtom. Det vore därför ur ett globalt klimat- och försörjningsperspektiv kontraproduktivt att sätta klimatmål som riskerar att begränsa det svenska jordbrukets förutsättningar att öka produktionen.

För att spegla Sveriges verkliga klimatavtryck, samt åstadkomma negativa globala utsläpp hade LRF önskat att se en addering till målformulering om att: *Sverige bidrar till att världen globalt når klimatmålen. Det sker genom export av förnybar energi och råvaror, klimatnyttiga produkter och tjänster från Sverige.*

LRF hade också gärna sett att även internationell sjöfart och flyg inkluderats i det övergripande målet. Det är viktigt att svenskt klimatpolitik verkar för att innefatta alla verksamheter där utsläppsminskningar är möjliga.

5.4 Kompletterande åtgärder för att nå eller överträffa netto-nollutsläpp

Det kan möjligen vara på sin plats att förklara att begreppet sänka ibland används för att beskriva processen att "sänka" CO₂-halten i atmosfären men också för att beteckna kolförrådet i skog och mark.

Skogsbruk (forest management) är en kraftfull sänka för koldioxid i Sverige. Under det senaste seklet har Sverige byggt upp en skogsresurs, med ett ständigt ökande virkesförråd. Detta kan dock inte ske på lång sikt. LRF vill därför påpeka att det finns en betydande problematik i det resonemang gällande sänkan i de internationella beräkningsregler som MMB hänvisar till (på sid 46).

Analyser gjorda av SLU och Skogsstyrelsen (SKA15) visar att oberoende av studerat scenario kommer kolinbindningstakten sannolikt att minska i framtiden, speciellt om man ser perioden 2050 och framåt. Även om skogssänkan skulle minska i framtiden kommer den att vara betydande och bidra till Sveriges möjlighet till negativa utsläpp efter 2050. LRF vill här poängtera de stora möjligheter till upptag av koldioxid som kan ske via en ökad tillväxt av skogsråvara och biomassa från åker som kan användas för substitution av resurskrävande råvaror och fossil energi inom basindustrin och transportsektorn. På så vis kan de fossila resurserna, så som olja, kol och gas, stanna kvar i marken.

6 Inrätta ett klimatpolitiskt råd

6.1 Regeringen behöver en tvärvetenskaplig oberoende bedömning av klimatpolitiken

Liksom beredningen ser vi ett behov av en holistisk genomlysning av de åtgärder och styrmedel som vidtas och som kan ha betydelse för klimatfrågan. Vi delar också synen att en sådan holistisk genomlysning ska baseras på de tre dimensionerna i hållbar utveckling. Däremot anser vi att förslaget till klimatpolitiskt råd lider av allvarliga brister.

6.2 Det klimatpolitiska rådets roll

Rådets konstitutionella status är mycket oklar, inte minst då det har ett uppdrag att "granska och bedöma kvaliteten på de underlag som regeringen bygger sina förslag på". Ledamöterna som initialt ska utses genom "parlamentarisk förankring", men sedan utser sig själva, förefaller få en rätt att överpröva exempelvis vad expertmyndigheter kommit fram till. Regeringen kan (och bör) alltid knyta till sig enskilda experter som kan ge råd i svåra frågor, men de är då en röst bland andra.

Om man vill jämföra med det finanspolitiska rådet kan noteras att det är en myndighet vars ledamöter tillsätts av regeringen. Även om rådet ska oberoende granska regeringens finanspolitik tar rådet inte löpande ställning till den

ekonomiska politiken. Däremot deltar rådets ledamöter i samhällsdebatten med sina egna synpunkter. Sammanfattningsvis menar vi att frågan om ett klimatpolitiskt råd bör studeras även ur dessa aspekter, innan man tar ställning till om det ska inrättas.

7 Utveckla planerings- och uppföljningssystemet

7.1 Dagens ramverk förstärks

Flera underlag som MMB grundar betänkandet på tar upp att Sveriges klimatpolitik idag saknar tydliga prioriteringar, däribland OECD. LRF blir då frågande till vilken roll det klimatpolitiska rådet ges och om det, enligt framlagt förslag i framtiden är ett råd som utnämner sig själva som ska vara den instans som avgör prioriteringar i klimatarbetet. Det torde väl ändå vara en politisk fråga. En fråga för de folkvalda.

7.2 Etappmålsystem

Olika sektorer står inför olika utmaningen vad gäller att minska utsläpp och öka upptag av växthusgaser till 2050. LRF anser att det därför kan behövas etappmål som är uppdelade utifrån sektorers olika förutsättningar.

7.3 Planerings- och uppföljningssystem

Inget nämns om hur näringslivet ska involveras. Det är näringslivet som i slutändan ska se till att utsläppen minskar. Regeringen bör därför eftersträva att utarbeta handlingsplaner i nära relation och samverkan med näringslivets representanter.

7.4 Beskrivning av hur det löpande arbetet kan fungera i praktiken

På sida 61 listas ett antal punkter som ska analyseras. Här nämns ”*konflikter med andra miljömål (och andra samhällsmål)*”. LRF anser att det är oklart varför andra samhällsmål sätts inom parentes? Dessa torde vara väl så viktiga och avgörande. Miljömålen å andra sidan kan ofta kugga i varandra och ge samverkande effekter. Men hur påverkas samhällsmål såsom regional utveckling, sysselsättning och export?

8 Lagreglera delar av ramverket

8.1 Inför en nationell klimatlag

En lag behöver inte ge mer långsiktighet än en parlamentarisk överenskommelse. En lag kan med enkelhet upphävas. En lag behöver inte ge något extra signalvärde. Symbolvärdet ska varken över- eller underskattas. Det finns risk att en symbolisk lag får en motsatt effekt. LRF anser att förslaget till lag inte tillför något som reellt kan föra klimatarbetet framåt.

Beredningen menar att Sverige kan vara en förebild i internationella sammanhang genom nationell lagreglering som ska visa att ”*svenska staten tar klimatarbetet på allvar*”. LRF menar att Sverige kan vara en god förebild

genom långsiktiga och stabila mål och spelregler baserad på ett parlamentarisk samsyn. Inte att ramverket lagregleras.

8.3 Regeringen är ansvarig för att följa klimatlagen

Precis som det står i betänkandet så kommer det ”att krävas en genomgripande samhällsomställning för att uppnå de globala och nationella klimatmålen. Samhällsomställningen kommer att kräva insatser inom samtliga politikområden och av samtliga samhällsaktörer. Klimatpolitiken är ett gemensamt och övergripande ansvar för samtliga statsråd. Ytterst är det statsministern som har att se till att regeringen fullföljer sitt ansvar”. LRF vill bara understryka detta!

9 Samlad konsekvensbedömning

9.1 Sammanfattande bedömning

En av dessa centrala utgångspunkter för konsekvensanalysen är att Sverige och Europa inte är ensamma om att ställa om till låga utsläpp, utan att liknande styrning återfinns på samtliga ekonomiskt betydelsefulla marknader. Det är allvarligt att beslutsunderlaget i stort sett saknar en analys över hur effekterna på svensk samhällsekonomi kan komma att påverkas om inte ovanstående skulle förverkligas. Särskilt det faktum att Sverige har ambitionen att ”gå före”. Att i vissa sektorer gå snabbare fram än resten av världen vad gäller teknikomställning, införande av utsläppskrav och investeringar kan få stora konsekvenser i dessa sektorer och därmed för samhällsekonomin i stort.

Likaså bör de klimatmässiga konsekvenserna av ett scenario där Sverige går fortare fram än övriga världen lyftas fram. Ett av Sveriges övergripande miljömål, Generationsmålet, syftar just till att inte exportera miljöpåverkan. Om svensk klimateffektiv produktion skulle tappa konkurrenskraft och produktionen flyttar utomlands, varpå Sverige får importera mer, skulle växthusgasutsläppen öka globalt. Detta skulle vara kontraproduktivt både vad gäller kostnadseffektiviteten i klimatpolitiken och klimatnyttan ur ett globalt perspektiv.

LRF efterfrågar en grundligt utförd samhällsekonomisk analys som tar hänsyn till ovan samt övriga effekter på Sveriges andra miljömål, inklusive det övergripande generationsmålet. Det är därför inte möjligt att bedöma om det föreslagna ramverket verkligen kommer att leda till en hållbar samhällsutveckling. LRF vill återigen understryka, precis som anges på sida 80, att ”Kostnaden per enhet utsläppsminskning för de ytterligare åtgärder som behöver genomföras kan dock komma att bli högre i Sverige än i en del andra länder.”

10 Författningskommentar

10.1 Förslag till klimatlag

I betänkandet anges att det är mycket svårt att göra rigorösa konsekvensbeskrivningar fram till 2050. Om detta är fallet, är det då klokt att stifta lagar som låser fast oss i en utveckling vars konsekvenser på ekonomi och andra miljömål inte går att beskriva? Det klimatpolitiska ramverket bör inte kompletteras med en klimatlag. Det klimatpolitiska arbetet bör beskrivas i en riktlinjeproposition som framläggs till riksdagen för behandling. Formerna för regeringens arbete kan regleras i en förordning. Se i övrigt kommentarer ovan.

Med vänliga hälsningar,

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Elina Matsdotter

Näringspolitik expert klimat, energi och hållbar utveckling

Isabel Moretti

Enhetschef Energi & Miljö, LRF